

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 21.8.2009
KOM(2009) 432 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Lõpliku hinnangu andmine e-Euroopa 2005 tegevuskavale ja
mitmeaastasele programmile (2003–2006), mis käsitleb e-Euroopa 2005 tegevuskava
järelvalvet, heade tavade levitamist ning võrgu- ja infoturvet (MODINIS)**

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Lõpliku hinnangu andmine e-Euroopa 2005 tegevuskavale ja
mitmeaastasele programmile (2003–2006), mis käsitleb e-Euroopa 2005 tegevuskava
järelvalvet, heade tavade levitamist ning võrgu- ja infoturvet (MODINIS)**

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	3
2.	Üldine taust	3
2.1.	e-Euroopa 2005 tegevuskava	3
2.2.	MODINIS.....	3
2.3.	i2010.....	4
3.	Hindamistulemused.....	4
3.1.	e-Euroopa 2005 tegevuskava	4
3.2.	MODINIS.....	5
4.	Kokkuvõte	7
1. lisa		8
1.	Asjakohasus.....	8
2.	e-Euroopa tulemuslikkus ja kooskõlalisus	8
3.	Mõju ja tõhusus	9
2. lisa		11
MODINISe tulemuslikkus.....		11
MODINISe tõhusus, mõju ja asjakohasus.....		11
Soovitused		12

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas teatises antakse lõplik hinnang e-Euroopa 2005 tegevuskavale ja MODINISE programmile. MODINISE otsuse (otsus 2256/2003/EÜ) artikli 7 lõikes 4 on öeldud: „Programmi lõppemisel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele hindamisaruande ... [programmis ettenähtud] meetmete rakendamise tulemuste kohta”.

Arvestades MODINISE ja e-Euroopa vahelist sünergia, otsustas komisjon viia mõlemad hindamised läbi koos ja esitada aruande mõlema tulemuste kohta.

2. ÜLDINE TAUST

2.1. e-Euroopa 2005 tegevuskava

e-Euroopa tegevuskava (2000–2002) toetas Feira Euroopa Ülemkogu (juuni 2000) poolt vastuvõetud majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase uuendamise Lissaboni strateegia infoühiskonda käsitlevat osa. Selles on kindlaks määratud hulk eesmärke, mille saavutamist võrdlusnäitajaid kasutades korrapäraselt jälgiti.

Paraku oli 2002. aasta lõpuks veel vähe märke sellest, et Euroopale sidusühenduse loomisel tehtud edusammud oleksid aidanud luua uusi töökohti ja teenuseid. Seepärast kutsus Barcelona Euroopa Ülemkogu (märts 2002) komisjoni üles koostama e-Euroopa tegevuskava, mis keskenduks „lairibavõrkude laialdase kättesaadavuse ja kasutamise tagamisele kõikjal liidus 2005. aastaks ja internetiprotokoll IPv6 ning arvutivõrkude ja teabe turvalisuse, e-valitsuse, e-õppe, e-tervishoiu ja e-ettevõtluse arendamisele”¹. Sellekohase e-Euroopa 2005 tegevuskava kiitis heaks Sevilla Euroopa Ülemkogu (juuni 2002).

2.2. MODINIS

Nõukogu ja parlament võtsid MODINISE vastu novembris 2003 kui „mitmeaastase programmi, mis käsitleb e-Euroopa 2005 tegevuskava järelevalvet, parimate tavade levitamist ning võrgu- ja infoturvet”. See oli jätkuks PROMISE programmile, mille lõppetapist saadi rahalised vahendid e-Euroopa tegevuskava jaoks. MODINIS kestis kolm aastat (2003–2005). Seejärel pikendati seda aastani 2006, et tagada järjepidevus, kuni jõustub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogramm, mis on osa 2006. aastal vastuvõetud konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmist.

MODINISel olid järgmised eesmärgid:

- e-Euroopa arengu jälgimine;
- e-Euroopa parimate tavade ja infoteenuste analüüsimine ja levitamine;
- infoühiskonna majanduslike ja sotsiaalsete järeelmitte analüüsimine ning
- Euroopa Võrgu- ja Infoturbeameti (ENISA) ettevalmistamine.

Kõnealused eesmärgid saavutatakse järgmiste vahenditega:

- võrdlusanalüüs,
- uuringud,

¹ Barcelona Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldused, paragrahv 40 (<http://ue.eu.int/en/Info/eurocouncil/index.htm>)

- konverentsid ja seminarid,
- strateegilise analüüsi ja arutelude toetamine, peamiselt e-Euroopa nõuanderühma kaudu.

MODINIS rakendati iga-aastaste tööprogrammide kaudu, mis kiideti heaks MODINISE juhtimiskomitee poolt.

Esimese, 2004. aasta tööprogrammi eelarve oli 12,8 miljonit eurot (kaasa arvatud 2003. aastast ülekantud 5,1 miljonit eurot). 2005. ja 2006. aasta tööprogrammide eelarve oli kummalgi aastal 7,72 miljonit eurot. MODINISE eelarve kokku oli 28,2 miljonit eurot.

MODINISE pikendamine aastani 2006 toetas i2010-algatust selle esimesel aastal.

2.3. i2010

Juunis 2005 võttis komisjon vastu algatuse „i2010: Euroopa infoühiskond majanduskasvu ja tööhõive eest”. i2010 on e-Euroopa jätkuna mitmekülgne strateegia, millega koondatakse ELi kõik poliitikavahendid, et soodustada digitaalrajanduse arengut. See toetub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia meetmetele, reguleerimisele ning uurimis- ja arendustegevusele, mida rakendatakse Lissaboni eesmärkide saavutamiseks. Peamised prioriteedid on järgmised: a) elektroonilist kommunikatsiooni ja elektroonilise meedia teenuseid toetava ja konkurentsi soodustava keskkonna edendamine; b) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia uurimis- ja arendustegevuse edendamine ning c) kõikehõlmava infoühiskonna hüvedest osasaamise tagamine kõigile.

Viimase kolme aasta jooksul on tehtud suuri edusamme: kehtestatud on audiovisuaalseid meediateenuseid käsitlev uus õiguslik raamistik; on käivitatud e-kommunikatsiooni reguleerimise reform²; jõustunud on õigusaktid, millega luuakse mobiiltelefoni piiriülese kasutamise ühine turg; on vastu võetud dokumendid Interneti-põhise infosisu arendamise kohta³; on loodud ja toimivad uued suured teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni edendamiseks ettenähtud rahastamisvahendid; on käivitatud murrangulised avaliku ja erasektori partnerlusprojektid (ühised tehnoloogiaalgatused); on käivitatud uued tähtsad algatused intelligentsete autode, Euroopa digitaalsete raamatukogude ja säästliku arengu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal, samuti e-kaasatuse, e-valitsuse ja e-tervise algatused⁴.

3. HINDAMISTULEMUSED

e-Euroopa tegevuskava tegutsemispõhimõtete ja sellekohase rahastamisprogrammi MODINISE hindamine toimus jaanuarist 2006 kuni juulini 2007 ja seda toetasid sellekohase lepingu alusel töötavad hindajad⁵.

3.1. e-Euroopa 2005 tegevuskava

Komisjon väljendab oma heameelt sõltumatu hindamise tulemuste⁶ üle ja e-Euroopa 2005 tegevuskava asjakohasust, tulemuslikkust ja mõju rõhutanud üldise positiivse arvamuse üle.

Asjakohasusega seoses tekkis küsimus, kas eri valdkondi hõlmava poliitilise raamistiku strateegia lähenemisviisi rakendamine väljakujunenud ja keerulises poliitikavaldkonnas oli mõistlik ja teostatav.

² Vt. http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommtomorrow/index_en.htm.

³ KOM(2007) 836, http://ec.europa.eu/avpolicy/other_actions/content_online/index_en.htm.

⁴ KOM(2007) 694, http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/index_en.htm.

⁵ Rambøll Management and Technopolis

⁶ Vt 1. lisa.

Hindajad leidsid strateegias kasutatud raamistiku lähenemisviisi olevat kasuliku ja asjakohase. Nad leidsid, et e-Euroopa oli elulise tähtsusega selliste riikide vahelise dialoogi käivitamisel ja arendamisel, kellel on väga erinev kultuur ja institutsiooniline taust, toimevõime ning infoühiskonna plaanid ja prioriteedid.

Hindajad tegid kindlaks viis mõjutüüpi. e-Euroopat võib nende arvates käsitleda järgmistest vaatekohtadest:

- platvorm mõju avaldamiseks;
- liikmesriikide infoühiskonnapoliitika tähtis algataja ja edendaja;
- liikmesriikide infoühiskonnapoliitika võrdlusalus;
- infoühiskonna teatavaid valdkondi edasiviiv jõud;
- stiimul infoühiskonna poliitika paremaks koordineerimiseks.

Nimetatud mõjutüüpe leiti eri liikmesriikides eri kombinatsioonides. Hindajad leidsid, et e-Euroopa 2005 tegevuskava oli tähtis tegur, mis aitas hoida info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat poliitika päevakorras ajal, kus huvi selle teema vastu oli nõrgenemas. e-Valitsus ja e-tervis on kaks näidet, kus tänu e-Euroopale saavutati liikmesriikide koostöö täpselt määratletud eesmärkide nimel, mida hoogustas kõrgel tasandil osutatud poliitiline toetus.

Hindajate arvates mängis e-Euroopa nõuanderühm olulist osa kogemuste vahetamise ja vastastikuse õppimise soodustajana Euroopa tasandil. Nõuanderühm aitas liikmesriikidel saada laiemat ülevaate infoühiskonnaga seotud probleemidest ja nende lahendamisest muudes riikides.

Hindajad leiavad siiski, et sidusrühmade esindajad e-Euroopa nõuanderühmas (nn teine osakond) täitsid oma nõuandjaosa mitterahuldavalt. Põhimõtteliselt oli tegemist ühe kindla rühmaga, kes ei suutnud jagada kogemusi selles ulatuses, mis oleks olnud vajalik e-Euroopa ulatusliku kava eesmärkide jaoks.

Kuid teine osakond koostas ka tähtsad aruanded digitaalse lõhe ja e-kaasatuse kohta, mis sillutasid teed i2010 tähtsateks poliitilisteks algatusteks nagu teatis „Lairibaühenduse lõhe ületamine”⁷ ja e-kaasatuse algatus⁸.

Et kõrvaldada hindajate märgitud puudused ja säilitada samal ajal kogemuste vahetamise eelised, asendati teine osakond sidusrühmadega konsulteerimise ajutise mehhanismiga.

3.2. MODINIS

Komisjon väljendab oma heameelt, et MODINIS sai e-Euroopa 2005 tegevuskava ja poliitiliste algatuste ja rahastamiskava kooskõla võimaldajana positiivse hinnangu⁹. Hindajad leidsid, et MODINIS oli oluline tegur, mis andis Euroopa lisandväärtust liikmesriikide meetmetele, eelkõige võrdlusuuringute kaudu, kuid ka konverentside korraldamise ja ENISA ettevalmistamisega.

Nad leidsid siiski, et MODINISe juhtimiskomitee ja e-Euroopa nõuanderühma suhetes ei olnud selgust, eelkõige vastutusalade jagamise ja kahe organi töö koordineerimise osas. Komisjon väljendab oma heameelt tõsiasi üle, et hindajate arvamus kohaselt leidis see

⁷ KOM(2006) 129.

⁸ KOM(2007) 694.

⁹ Vt 2. lisa.

küsimus lahenduse MODINISE pikendamise ja i2010 kõrgetasemelise rühma moodustamisega.

MODINISE hiline kinnitamine ja asjaolu, et esimese tööprogrammiga tuli ära kasutada 2003. aastast ülekantud rahasummad, tekitas teatavaid raskusi eelarve täitmisel ja põhjustas mõne meetme hilinemist. Kuid hindajad mõnsid, et eelarve täitmine 2005. ja 2006. aastal oli väga lähedal 100 %-le.

Komisjon võtab teadmiseks hindajate arvamuse, et MODINISE kaudu rahastatud uuringute tulemusi ei propageeritud küllaldaselt ja nende silmaga nähtav mõju jäi väikseks. Kuid hindamise ajal ei olnud paljud uuringud veel lõpule viidud. Lõpetatud uuringute tulemused on laialdaselt kättesaadavad, hästi tutvustatud ja on aidanud edendada poliitikat: ülevaated info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisest koolides, perearstide poolt ja e-valitsusest on esitatud kõrgetasemelistel konverentsidel. Koos muude uuringutega lairibasidega kaetuse ja juurdepääsukulude kohta on neid analüüsimaterjalina kasutatud i2010 aastaaruannetes. Veel üks näide on uuring Interneti interaktiivse sisu kohta,¹⁰ mida kasutati komisjoni teatises Interneti-põhise infosisu kohta¹¹.

Lõpuks väljendab komisjon oma heameelt MODINISE programmi hindajate antud soovitude üle ja võtab need teadmiseks (vt lähemalt 2. lisa). Komisjon eeldab, et nimetatud soovitusi rakendatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammi teostamisel. MODINISE programmi kohased meetmed on nüüd osa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammi horisontaalsetest meetmetest. Soovitudes käsitletakse järgmisi küsimusi:

- a) suhted juhtimiskomiteega;
- b) tööprogrammide õigeaegne vastuvõtmine;
- c) võrdlusnäitajate väljatöötamine;
- d) rõhu asetamine parimatele tavadele.

Soovitusi täidetakse järgmisel viisil:

a) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammi juhtimiskomitee ülesanne on väljendada oma arvamust iga-aastase tööprogrammi kavandi kohta vastavalt konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi kehtestamise otsuse artiklile 47. Samal ajal on tehtud suuri jõupingutusi, et tihendada ja parandada sidepidamist komiteega. i2010 kõrgetasemeline rühm arutab poliitika suunamist ja prioriteetide kehtestamist;

b) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammi esimese tööprogrammi vastuvõtmine venis osaliselt seoses konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi hilise vastuvõtmisega (november 2006). Lisaks kehtestati info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammiga uued vahendid ja eesmärgid ning liikmesriikide esindajad juhtimiskomitees pidasid vajalikuks neid täiendavalt arutada enne tööprogrammi kohta otsuse tegemist. See viivitus mõjutas ka 2008. aasta tööprogrammi vastuvõtmist. Alates 2009. aastast peaksid tööprogrammid algama juba üsna aasta algusest;

c) i2010 võrdlusnäitajate raamistik, mis võeti vastu 2006. aastal, on suunanud kogu võrdlusnäitajate alast tööd, mida on teinud peamiselt Euroopa Ühenduste Statistikaameti töörühm pidevas koostöös liikmesriikidega. Seost Lissaboni protsessiga on tugevdatud sel

¹⁰ http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/studies/interactive_content_ec2006.pdf

¹¹ KOM(2007) 836 (lõplik)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0836:FIN:EN:PDF>

teel, et i2010 näitajad on seotud info- ja kommunikatsioonitehnika koondsuunistega. Samuti kontrollivad näitajaid korrapäraselt liikmesriigid, kui nad avaldavad i2010 aastaaruandes teavet oma riigi kohta;

d) tugevdatud on parimate tavade vahetamist, nii Interneti-põhiste otsinguandmebaaside kaudu (www.epractice.eu) kui ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogrammist rahastatavate temaatiliste võrkude kaudu. Seda on laiendatud ka uutesse valdkondadesse nagu e-kaasatus ja digitaalne lõhe (<http://www.broadband-europe.eu>).

4. KOKKUVÕTE

Komisjon leiab, et tegemist on positiivse aruandega, milles kinnitatakse e-Euroopa 2005 tegevuskava ja selle peamise rahastamisprogrammi MODINISE tõhusust ja kasulikkust. Tuvastati küll mõned puudused, kuid need ei ole programmi üldist rakendamist oluliselt mõjutanud. Puuduste kõrvaldamisega tegeldakse jätkuprogrammis (i2010 algatus) ja ühes selle peamistest rahastamisvahenditest (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogramm).

1. lisa

e-Euroopa 2005 tegevuskavale lõpliku hinnangu andmine

Väljavõtteid hindamisaruandest¹²

Kõnealune e-Euroopa hinnang koosneb kolmest osast:

- e-Euroopa asjakohasus;
- e-Euroopa tulemuslikkus ja kooskõlalisus;
- e-Euroopa tegevuskava ja selle rakendamismehhanismide võimalik mõju.

1. ASJAKOHASUS

Sisu osas on e-Euroopa asjakohasust eri sidusrühmad (poliitikud, ettevõtjad, akadeemilised ringkonnad jne) määranud mitmeti. Näiteks ei tarvitse asjaolu, et mõne konkreetse liikmesriigi poliitikud peavad e-Euroopa prioriteete asjakohasteks, tähendada, et sellised on ka sama liikmesriigi ettevõtjate prioriteedid.

Poliitilise lähenemisviisi seisukohast on hindamise võtmeküsimus see, kas eri valdkondi hõlmava poliitilise raamistiku strateegia lähenemisviisi rakendamine väljakujunenud ja keerulises poliitikavaldkonnas on ikka veel mõistlik ja teostatav.

Hindamise tulemused näitavad järgmist:

e-Euroopa tegevuskava oli elulise tähtsusega selliste riikide vahelise dialoogi käivitamisel ja arendamisel, kellel on väga erinev kultuur ja institutsiooniline taust, saavutuste tase ning infoühiskonna plaanid ja prioriteedid.

Liikmesriigid näivad olevat ühel meelel, et e-Euroopa oli asjakohane kui eri valdkondi hõlmav poliitiline raamistik või vähemalt ühine lähenemisviis Euroopas. Liikmesriigid näevad vajadust ühendava ja koordineeriva foorumi järele, näiteks standardite ja reguleerimise küsimustes ning ka muudes koostalitlusvõimega seotud küsimustes. e-Euroopa asjakohasus ühe liikmesriigi tasandil võib olla aga erinev, isegi kui kogu ELi seisukohast on see iseendast väga asjakohane. Põhjuseks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengu erinevad etapid ning erinevad poliitikavajadused, kui mõne liikmesriigi puhul e-Euroopa eesmärgid ei vasta infoühiskonna arengu üldisele tasemele.

2. E-EUROOPA TULEMUSLIKKUS JA KOOSKÕLALISUS

e-Euroopa tulemuslikkust hinnati e-Euroopa nõuanderühma ja sellega seotud alarühmade ülesannete alusel.

e-Euroopa nõuanderühm mängis olulist osa kogemuste vahetamise ja vastastikuse õppimise soodustajana Euroopa tasandil. Nõuanderühma koosolekud aitasid liikmesriikide esindajatel saada laiemat ülevaate infoühiskonnaga seotud probleemidest ja nende lahendamiseks muudes riikides.

Kuid nõuanderühma osa tõuke andjana infoühiskonna poliitikameetmete arendamiseks ja nimetatud meetmete koordineerijana näib esialgu olevat piiratud, kuna liikmesriikide osavõtu aktiivsus on erinev ja rühmal napib interaktiivsust. Nõuanderühm ei tundu tegutsevat nii, nagu

¹² Aruande täisversioon on kättesaadav järgmisel aadressil:

http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/data/pdf/studies/s2005_01/eEurope2005_final_report.pdf

oli kavandatud – ta pidi olema nagu lakmuspaber komisjoni esitatud infoühiskonna strateegialahenduste kontrollimiseks. Peamiseks põhjuseks võib olla liikmesriikide esindajate ebapiisav volituste tase – sellised esindajad ei ole suutelised esindama oma riigi seisukohti.

e-Euroopa nõuanderühma teise osakonna kasulikkus on väga küsitav. Selle osakonna ülesanded olid algusest peale ebaselged ja selle töö mõju e-Euroopa rakendamisele oli piiratud.

e-Euroopa nõuanderühma teine osakond koosnes mitmesugustest ekspertidest ja eri poliitikavaldkondade sidusrühmade ning ka ettevõtjate esindajatest. Rühma liikmete jaoks näis see olevat rikastav kohtumisfoorum, kus sai vahetada arvamusi ja luua uusi tutvustevõrke. Kuid kuna osakonna koosseis oli nii kirju ja osakonnal ei olnud selget ülesannet, ei jõudnud arutelud vajaliku üksikasjalikkuseni ja asjatundlikkus jäi ilma tegeliku mõjujõuta.

Peamine töö tehakse alarühmades. Nii e-tervise kui ka e-valitsuse alarühmad töötasid hästi; alarühmades tagati nimetatud tähtsate küsimuste läbiarutamine ja konsensussele jõudmine.

Kuid liiga suur arv alarühmi ja nendevahelise koordineerimise puudumine tõid kaasa läbipaistmatuse ja jõupingutuste dubleerimise. Lisaks on e-Euroopa töörühmade ja muude peadirektoraatide töörühmade vaheline koordineerimine ebapiisav.

3. MÕJU JA TÕHUSUS

e-Euroopa mõju hindamise keskmises oli selle panus liikmesriikide infoühiskonna poliitikasse ja strateegiasse, see tähendab mõju esimene tase. Kuid hindamisel püüti alati kindlaks teha ka teise tasandi mõju, see tähendab mõju toimivatele poliitikaprogrammidele ja -meetmetele.

e-Euroopa on mõnel juhul innustanud liikmesriike võtma otseseid meetmeid, kas poliitikameetmete või sisemise koordineerimise alal.

e-Euroopa 2005 tegevuskava mõju liikmesriikides on olnud erinev, olenevalt iga riigi sisemistest edasiviivatest jõududest ja tunnustest. Hindajad tegid kindlaks viis mõjutüüpi:

- e-Euroopa kui platvorm mõju avaldamiseks;
- e-Euroopa kui liikmesriikide infoühiskonnapoliitika tähtis algataja ja edendaja;
- e-Euroopa kui liikmesriikide infoühiskonnapoliitika võrdlusalus;
- e-Euroopa kui infoühiskonna teatavaid valdkondi edasiviiv jõud;
- e-Euroopa kui stiimul infoühiskonna poliitika paremaks koordineerimiseks.

Nimetatud eri mõjutüübid esinevad liikmesriikides eri kombinatsioonides ja see näitab, et e-Euroopa kui riiklik sekkumine oli edukas, kuna see mõjutas liikmesriikide infoühiskonnapoliitikat paljudel eri viisidel. Hindamine näitas ka, et e-Euroopa mõju on kahesuunaline: e-Euroopat võib vaadelda konsolideeritud Euroopa poliitikana, kuid mõnikord mõjutavad seda otse ka liikmesriigid, kes kasutavad selle rakendamismehhanisme.

e-Euroopa 2005 tegevuskava oli tähtis tegur, mis aitas hoida info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat poliitika päevakorras ajal, kus huvi selle teema vastu oli nõrgenemas, osaliselt seetõttu, et päevakorda ilmusid (taas) muud teemad, mida peeti tähtsamaks.

Paljudel juhtudel toimub pidev võitlus selle nimel, et säilitada kõrgetasemeline poliitiline toetus poliitikavaldkonnale, mis loomulikult viisil ei tõuse riikide lühiajalise poliitika päevakorra etteotsa. Hindamine näitas, et tänu sellistele rakendamismehhanismidele, nagu

nõuanderühm, ministrite konverentsid ja võrdlusuuringud, mängis e-Euroopa eluliselt vajalikku osa kõrgetasemelise toetuse tagamisel info- ja kommunikatsioonitehnoloogia algatustele. Ka seda võib seostada eri tüüpi mõjudega, kuna kõrgetasemeline toetus on üks peamisi vajalikke tegureid paljude mõjutüüpide puhul. Kõrgetasemelise toetuse stimuleerimist koos parimate tavade väljatöötamise ja levitamisega võib seega pidada tõhusaks vahendite kogumiks, mis võimaldab saavutada eesmärgipärased tulemused selliste poliitilise sekkumise meetmetega nagu e-Euroopa või i2010.

e-Euroopa aitas kaasa liikumisele infoühiskonnaga seotud ühiste poliitiliste eesmärkide poole, nagu e-valitsuse ja e-tervise tegevuskavad, mis mõlemad lähevad kaugemale üldisest huvide deklareerimisest, kuna nendes määratletakse teatavad kindlad eesmärgid.

Hindamise tulemused näitavad, et e-Euroopa on stimuleerinud kõrgetasemelist toetust ja koos sellega ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alaseid poliitilisi meetmeid liikmesriikides, kuid kui vaadelda liikmesriikide infoühiskonnapoliitika eesmärkide suunitluse vastavust e-Euroopa tegevuskavale, selgub ka, et rõhk on pandud e-valitsuse ja e-tervise meetmete arendamisele. Esile tuleb tõsta võrdlusuuringute osa e-valitsuse puhul – näitajate arutamine ja prioriteetide reastamine on seda valdkonda liikmesriikide poliitilises päevakorras pidevalt esile tõstnud.

2. lisa

MODINISE lõplik hindamine

Väljavõtteid hindamisaruandest¹³

MODINISE TULEMUSLIKKUS

MODINISE tulemuslikkuse hindamisel keskenduti programmi juhtimisele, eelarve kasutamisele, MODINISE juhtimiskomitee osale, samuti tööprogrammide üldisele kooskõlastatusele e-Euroopa 2005 tegevuskavaga.

Hindamisel leiti, et juhtimiskomitee osa oli piiratud funktsioonidega, mis on esitatud haldusmenetluses. Juhtimiskomitee ja e-Euroopa nõuanderühma suhete kohta on märgitud, et vastutusalade jaotus oli ebaselge ja puudus koordineerimine. Konkreetselt tekkis pinge ühelt poolt juhtimiskomitee ametliku juriidilise staatuse ja teiselt poolt e-Euroopa nõuanderühma liikmete vanemuse vahel.

Hindamisel leiti, et MODINISE juhtimiskomitee osa oli paremini määratletud i2010 raames. Komisjoni halduseelarvest rahastatava kõrgetasemelise rühma ja MODINISE tegevuse selgem eraldamine on vähendanud varasemat segadust selles osas, kuidas peaksid üksteise suhtes toimima mitmesugused foorumid – vastutus koordineerimise eest on nihutatud liikmesriikidele.

Eelarvevahendite kasutamisega seoses mõjutas tööprogrammi hiline kinnitamine suuresti MODINISE rahastamist kogu 2004. aasta jooksul. 2005. ja 2006. aasta jooksul paranes eelarve täitmine ja eelarvevahendite sidumine. Komisjonis kasutatav tööprogrammide ja eelarvete vastuvõtmise menetlus ei võimalda praegusel ajal tegutseda kogu eelarveaasta jooksul, kuna pidevalt tekivad viivitused ametliku kinnitamise menetluses, nii et esimene kvartal kulub eelarve ja programmi projekti ametlikuks vastuvõtmiseks. Selline olukord kahjustab eelarve kasutamise tulemuslikkust ja ohustab tööprogrammi meetmete ajastust ja asjakohasust.

Tööprogrammides oli vähe tähelepanu pööratud teavitusele ja teabe jagamisele; sellega kaasnes kõnealusteks tegevusteks ettenähtud vahendite alakasutamine.

Sellele vaatamata arvavad hindajad, et MODINISE tööprogrammid on kooskõlas MODINISE ülesandega olla e-Euroopa tegevuskava täitmist hõlbustavaks rahalise toe programmiks.

MODINISE TÕHUSUS, MÕJU JA ASJAKOHASUS

Üldkokkuvõttes võib teha järelduse, et MODINISE mõju eri tegevussuundades ja tööpakettides oli erinev. Kõige selgem oli mõju võrdlusuuringute alal, millesse liikmesriigid suhtusid tõsiselt ja mis mõnel juhul aitas saavutuste taset oluliselt tõsta. Võrdlusuuringud on ka valdkond, milles MODINISE osavõtt oli kõige selgemini hoomatav, kuna programmiga ei nähtud ette mitte ainult võrdlusuuringute rahastamist, vaid ka i2010 näitajate arendamise ja kohandamise sisendid.

Kolmes ülejäänud tegevussuunas oli enamik MODINISE kaudu rahastatud töödest kasulik ja tõi kaasa ka jätkumeetmeid, nii oli lugu näiteks konverentside või Euroopa Võrgu- ja

¹³ Aruande täisversioon on kättesaadav järgmisel aadressil:
http://ec.europa.eu/dgs/information_society/evaluation/data/pdf/studies/s2005_01/modinis_final_report.pdf

Infoturbeameti ettevalmistamisega. Korraldatud konverentsid on kujunenud olulisteks sündmusteks e-Euroopa tähtsamates valdkondades ja on andnud tõekest edasisteks meetmeteks ning konkreetsete teekaartide ja tegevusplaanide väljatöötamiseks. Ainus rakendusmehhanism, mille tähtsus tunnustati piiratuks, olid MODINISE kaudu rahastatud uuringud. Uuringute tulemusi ei leitatud hästi ja neil näis olevat vähe mõju liikmesriikide teabevahetusele ja pädevuse tõstmisele. MODINISE mõju võib lugeda kinnituseks, et e-Euroopa eesmärkidega kooskõlas olevad meetmed said rahastatud ja seega rakendatud.

MODINIS oli kahtlemata asjakohane kui e-Euroopa rakendusmehhanism, kuna see võimaldas käivitada üleeuroopalised meetmed, mida liikmesriigid ise poleks saanud rakendada ega rahastada. Seega oli MODINISel oluline mõju, kuna ta lisas Euroopa lisandväärtust liikmesriikide meetmetele.

SOOVITUSED

Edaspidi soovitatakse piirata juhtimiskomitee osa samalaadsetes programmides tööprogrammi vastuvõtmise ja eelarve eraldamisega. Komisjonil on siiski vaja parandada suhtlemist komiteega ja tagada, et komitee ülesanded selgelt kindlaks määrataks.

Komisjonil on vaja leida viis, kuidas tööprogrammid saaksid õigeaegselt vastu võetud, ja viia eelarveaasta vastavusse tööprogrammiga, et hõlbustada eelarve tõhusat kasutamist.

Võrdlusuuringute näitajaid tuleb pidevalt täpsustada ja kohandada arenguga ning uute liikmesriikide võimaliku astumisega ühendusse. Jõupingutusi uute näitajate kindlaksmääramiseks tuleb jätkata. On vaja tagada näitajate kindlaksmääramise eest vastutavate eri töörühmade tegevuse kooskõlastatus ja nimetatud rühmade koostöö, et vältida dubleerimist ja saavutada i2010 näitajate võimalikult hea kvaliteet.

i2020 raames tuleb tõhustada parimate tavade jagamist, kuna seoses uute liikmesriikide ja uute teemadega läheb tarvis ühiseid jõupingutusi, et parandada õppimist ja tagada kooskõla kogu Euroopa Liidus.

Parimate tavade levitamine konverentside ja uuringute kaudu näib praegu olevat ebapiisav. Hindamine näitab, et rohkem jõupingutusi ja vahendeid on vaja eraldada parimate tavade levitamiseks, näiteks otsinguvõimalusega veebipõhiste andmebaaside kaudu.